

19

MAYIS

SAMSUN HALKEVİ DERGİSİ

Cilt : V

Birincikânun 1940

Sayı : 52

19 MAYIS

Samsun Halkevi Mecmuası

Cilt : V Birincikânun 1940 Sayı : 52

Namık Kemal'in Yaşadığı Devir

Emin. Hekimgil

Büyük vatanperver Namık Kemal'in doğumunun yüzüncü yılı bütün yurtda tes'id edildi. Yakın zamanlar tarihimizin bir kahramanı, vatan şairi ve hürriyet mücahidi olan Namık Kemal, çok buhranlı bir devirde yaşadı. En büyük vak'aları gördü, istibdatla riyle bütün memleketi inleyen hükümdarlarla mefkûresi uğrunda hiç çekinmeden çarpıştı. Namık Kemal doğduğu sıralarda tanzimat ilân olunmuş, devlet yeni bir şekle bürünmüştü. Memlekette yenibir idare sistemi başlamış birçok ıslâhat yapılmıştı. Tanzimattan sonradır ki, Türk milletinde garp medeniyetine doğru devamlı bir hareket başlamış ve birçok yenilikler birbirini takip etmiştir.

Fakat devletin esaslı bir inkılâp yapmaktan çekinmesi, birçok yeniliklerin ancak kopye olarak alınması, yabancı devletlerin işlerimize karışmaları, Türkten başka unsurların isyanları ve harpler istenildiği gibi kuvvetlenmemize mânî oldu. Tanzimat memlekette şu neticeleri vermişti :

Avrupa devletleri siyasi sahada osmanlı devletine yardım etmeye başladılar. İngiltere Hind yolunun başka bir devlete kaptırmamak için, Fransa iktisadi imtiyazları için, Avusturya ve Rusya ise bazan menfaatleri için yardım ediyorlardı. Bu sebeplerden Mehmed Ali paşanın isyanında ilk zamanlarda Fransa hariç, Rusya ve İngiltere bizimle bir idiler. Daha sonraları Kırım harbinde Rusyaya karşı büyük devletler, Osmanlı devletini himaye etmişlerdi.

Dahili idaremizde yeni daireler kurulmuş, kanunlar yapacak meclisler açılmıştı. Yapılan istikrazlarla memlekete ecnebi sermayesi girmişti. Maatteessüf alınan borçlar ordu ve donanmaya sarf edilen para hariç, saraya zevk ve sefaya harcanmıştı. Tanzimatla memlekete hukukî müsavat gelmiş, hıristiyan ve müslüman farkı kalmamıştı. Kıyafet ve hayat tarzında ehemmiyetli değişiklikler

olmuş, yeni mektepler açılmıştı. O zamana kadar edebiyatımız şark tesirinde iken, garp edebiyatı örnek tutulmuş, gazetecilik de esaslı bir şekilde yerleşmişti. Bu sırada hükümdar bulunan Abdülmecit pek çok israflarda bulunuyor, yapılan suiistimalleri görmüyordu. Vilâyetlerdeki idaresizlik ise hemen hemen değişmiş değildi. Balkanlarda Rus propagandası bütün şiddetle hüküm sürüyordu sık sık isyanlar çıkıyor, devletler bunlara müdahale ediyorlar ve yapılmakta olan ıslâhata engel oluyorlardı.

Angel hart eserinde « 1856 » ıslâhat fermanı hıristiyanlar için daimi bir mutalebat, müslümanlar içinde bostan korkuluğu hizmetini görmekte idi. » diyor.

Memleketin sürüklendiği tehlikeyi gören bir kısım münevverler ve askerler çareyi Abdülmecidi hâl etmede gördüler. Bu hâl işi, daha eski devirlerde gördüğümüzden farksızdır. Hükümdarı tahtan indirmekle vaziyet düzelecek, israf ve idaresizliğin önüne geçilecekti. Bu maksatla hareket edenleri veliaht Abdülaziz de teşvik ediyordu. Tarihimizde kuleli vak'ası adını alan bu hadiseyi hükümet haber almış, bu işi yapmak isteyenleri tevkif ederek, kuleli kışlasında muhakeme ve idamlarına karar vermişti. Sonraları idamdan vaz geçilerek nefyolunmuşlardı. Bunların arasında Süleymaniyeli şeyh Ahmed efendi de (Magosaya) sürülmüştü. Namık Kemal Magosa zindanında bu zatla tanışmış ve ondan mektuplarında sitayişle bahsetmiştir. Abdülmecid bu vak'adan bir iki ay sonra öldü. Yerine kardeşi Abdülaziz geçti. Saltanatının ilk devirlerinde Abdülaziz ordu ve donanmaya fazla ehemmiyet verdi. Askeri, sahada Avrupa devletleri kuvvetimizi söz önünde tutmak mecburiyetinde kalıyorlardı.

Fakat ağabeyini israfla tenkit eden Abdülaziz daha fazla borç almaya ve lüzumsuz yere para sarf etmeye başladı. Dahildeki idaresizlik devam ediyor. Girid, Sırbistan, Karadağ ve Hersekde isyanlar çıkıyordu. Bu sırada Romanya devletlerin müdahalesi yüzünden bir prenslik olarak teşekkül etti. Her Avrupa devleti bir hıristiyan milleti tutuyor ve Bâbıâliyi sıkıştırıyordu.

İşte memleketin kurtuluşunu, devlet idaresinde aramaya başlayan münevverler faaliyete geçtiler. Bunların arasında Namık Kemal bey de vardı. Meşrutî bir idare kabul ettikten sonra hiç bir

iş yapılamazdı. Fakat Bâbîâli ve hükümdar meşrutî bir idareye katiyen taraftar değildi. Osmanlı münevverleri 1848 ihtilâllerinde kurulan cemiyetleri esas tutarak yeni osmanlılar cemiyetini kurdular. Bu cemiyet 1865 senesinde kuruldu. Maksadı meşrutî bir idare tesis etmek, Osmanlı devletini teşkil eden milletleri kardeşçe bir arada yaşatmaktır. Cemiyeti haber alan hükümet bu gençleri takibe başlayınca Ziya paşa, Namık Kemal bey ve Ali Suavi efendi Avrupaya kaçtılar. O sırada Parisde bulunan Mısırlı Mustafa Fazıl paşa kaçanları yanına getirterek bir genç Türkiye fırkası kurdu. Bu maksatla gazeteler çıkartarak memlekete soktular. İstanbul, İzmir, Selânik gibi münevverlerin bulunduğu şehirlerde meşrutî idare lehine bir temayül başladı.

Yine bu sıralarda Fuad ve Ali paşalar ölmüş, Abdulaziz serbest kalmıştı. Her istediğini yaptıracak bir adamı Mahmut Nedim paşayı sedarete getirdi. Rusyaya taraftarlığıyla meşhur olan bu adam, Abdülazizi ve Rus elçisi Jeneral İgnatyef'i memnun etmekten başka bir şey düşünmüyordu. Hatta Rusyanın Balkanlardaki emellerine kolaylıklar bile göstermeye başladı. Valileri sık sık değiştiriyor, ozamanın tâbiri ile köşe kapmaca oynatıyordu.

Devletin bütün işleri bozulmuş, bilhasse maliye iflas etmek derekesine düşmüştü. Bu sıralarda Mahmut Nedim paşa tanzim ettiği bütçede (3) milyon lira fazla varidat gösteriyor, diğer taraftan da maliye nezareti Galata saraflarından 1,600,000 lira istikraz eylediğini ilân ediyordu. Devletin bütün dahilî ve haricî borcu [138,674,780] lira ve bu borcun bir senelik faizi de [8,457,485] lira idi. Nihayet o yılki devletin geliri ise [27] milyon lirayı buluyordu. Sadriâzâm Mahmut Nedim paşanın halk arasında artan itibarsızlığı ve idaresizliği Abdülazizin gözüne çarptı. Medrese talebelerinin derslerini tatil ederek ayak anımları üzerine Mahmut Nedim paşayı azil ve yerine Midhat paşayı sadarete getirdi.

Namık Kemal [Ah kedim, vah kedim] mizahi şirile Mahmut Nedim paşayı anlatır. Sedaretteki bu tahavvül hariçde ve dahilde okadar iyi karşılandığı, üç gün içinde bâbîâliye 2000 den fazla telgraf geldi.

Az bir zaman sonra ordu ve donanmanın iştirakile Abdulaziz hâl olundu ve yerine beşinci Murad geçirildi. Beşinci Muradın akıl muvazenesi bozuk olduğundan (93) gün hükümdarlıktan son-

ra hâl olundu. Yerine ikinci Abdülhamit geçti. Abdülhamit tahta geçmeden evvel genç osmanlıların başında bulunan Mithat paşaya meşrutiyete taraftar bulunduğunu ve ilân edeceğini vâdetmişti. Kanunu esasiyi hazırlayan komisyonda Namık Kemal bey ve Ziya paşa da vardı. Belçika ve Fransa kanun esasisi esas olmak üzere hazırlandı. Abdulhamit hükümdara bir hak bırakılmamış diyerek 113 üncü maddeye bir ilâve yapılmasını istedi. Namık Kemal bey ve Ziya paşa buna itiraz ettiselerde Midhat paşa kabul etti ve bu maddenin ilk kurbanı da kendisi oldu.

Bu esnada Sırp ve Karadağ meselelerini büyük devletler kendi aralarında halletmek için İstanbulda bir konferans toplamışlardı. Osmanlı devletinin idare merkezinde ve yine bu devletin bir, iki vilâyeti için toplanmalarına rağmen aralarına bir osmanlı murahhası almaya bile tenezzül etmemişlerdi. Hariciye nazırı Saffet paşa tersanede konferansı açarken, top sesleri de bütün memlekete meşrutiyeti ilân ediyordu. 23 / Birincikânun / 1876 işte Namık Kemal'in yaşadığı devir kısaca budur... Vak'alar, hadiseler ve mücadelelerle dolu bir devir...

Namık Kemal « Dönersem kâhbeyim millet yolunda bir azimetten » demiş, ve bu sözünden asla dönmemiştir.

38 Ay Magosa zindanındaki hapsi, Abdulhamidin onu bir yerden diğer bir yere sürgün olarak gezdirmesi büyük vatan şairini yıldırmamıştır. Herkes Abdülhamidin ismini bile ağza almaya çekinirken o, hiciv etmiştir. Bu kadar fedakârlığı yapan ve azminden dönmeyen Namık Kemal kendisinden sonra gelenlere daima bir mürşid olmuştur. İkinci meşrutiyet (23/ Temmuz/1908) inkılabını yapan ve Türk İstiklâl mücadelesini başarıp Cumhuriyeti kuran büyüklerimiz de hep Namık Kemalden müteessir olmuş ve ilham almışlardır.

Namık Kemal Sönmeyen Bir Volkandır.

Emin Hekimgil

Köy ve Köylü kalkınması

Vefik Altuğ

Vilâyet Maiyyet Memuru

Tarihin çok eski devirlerinde, büyük şehirler mevcut değilken insanlar küçük sitelerde otururlar ve basit bir hayat sürerlerdi. Ufak muhitlerle hemahenk olan yaşayış tarzları, bugünkü şehir ve köy hayatı ile mukayese edilemeyecek derecede sade idi. Bizde dahil olmak üzere bütün dünya milletleri aynı maziye maliktir. Keşfiyyat ve sanayide inkılaptır ki, bugünkü şehir hayatına geçişi temin etmiştir.

Eski sitelerin, halen mevcut olan köylere tekabül edeceğini kabul edersek, içtimai hayatın siteye yani köye istinat ettiği neticesine vasil oluruz... Demek, o zaman herkes köylü ve köyde imiş. Gözünü açan kendini köyde ve köylü arasında görünmüş. Şu halde, istisnasız hepimiz köylüyüz, köylü çocuğuyuz.

Bugün 18 milyona yakın nüfusumuzun kahir bir ekseriyetinin köyde oturduğunu biliyoruz. Aslımız bir olmakla beraber, oturduğumuz yerler bizi birbirimizden ayırıyor. Köyde oturanlara köylü, şehirdekilerde şehirli diyoruz. Bugünkü içtimai ve iktisadi hayat icabatı, böyle bir tarzı tevezzüe lüzum gösteriyor. Şu halde, köylü veya şehirli olmak, bir sınıfa mensubiyet ve bir imtiyaza malikiyet değil, milli camianın refahı yolunda, aynı safda, fakat ayrı kollarda yürümekten ibarettir.

İçtimai hayat zincirimizin ilk halkası, iktisadi bünyemizin sarılsız mesnedi, kültürel varlığımızın ezeli ve ebedi bekçisi odur : Türk köylüsüdür.. Mevcudiyetimizi kendisine medyun olduğumuz köylümüze şaşmayan bir zekâ en değerli buluşlarıyla « Memleketin Efendisi » demişti. Köylümüzün bariz ehemmiyetinin en belîğ ifadesini bu vecizede buluyoruz.

Köylümüz, mahdut bir hayat felsefesinin gösterdiği yoldan, köyceyize kapanarak, yürümeyi ananesine saadet telakki eder. Fakat bu ananeye bağlılığın derecesi Anadolunun her yerinde yerinde bir değildir. Ananeye sadakatta en fazla taassup gösterenler, İç Anadolu köylüleridir.

Köye bağlılık ananesine sadakatı milletçe, hükümetçe hepimiz büyük bir alâka ile karşılarız. Çünkü bir hadde kadar müstesna, köylünün şehirli olmasından hiç bir faide beklenemez. Şehire gelen köylü, tarlasını, çubuğunu bırakacak, hayvanını terk edecek.. Memleket, milli istihsal bünyesinin bir uzvundan mahrum kalacak. Üstelik, şehirde, yeni hayat şartlarına ayak uyduramayan köylü, sefaletle pençeleşecek. Şu halde köylüyü, evvelebevvvel köyüne bağlamak ve onun köyüne bağlılık ananesine olan sadakatini takviye etmek millî bir davadır.

Mahdut hayat felsefesine olan sadakatini ise yıkmak her münevver vatandaşa terettüp eden ve ön safda gelen bir borçtur. Köylümüzü maziye bağlayan ve onu eskiden ayırmayan sebeplerin başında, onda yeni dünya görüşünün teşekkül etmemesi, gelir. İşte, bu yeni görüş, köy ve köylü kalkınması ile bahşedilecektir.

Bu gün memleket meseleleri içinde üzerinde en çok durulması lâzım geleni, şüphesiz köycülüktür. 17 yıldanberi, kalkınma yolunda, yapılan işler az değildir. Köyde mektepler açıldı, köy çocuğu tenvir ediliyor, köy halkı okutuluyor. Doktorlar gönderildi, köylüye ihtimam ediliyor, salgınlara meydan verilmiyor. Ziraat aletleri dağıtıldı ; köylü zamandan ve masraftan tasarruf ediyor. Tohumluk verildi; köylü iyi mahsul alıyor Darda kalmıyor; çünkü kredi temin ediliyor... Fakat bu nimetlerin hepsinden Anadolunun bütün köylüleri, mütesaviyen müstefit olamıyorlar. Mahalli bütçe imkânsızlıkları nede olsa birer mania teşkil ediyor. Bereket versin köylü ile en fazla temasda bulunan genç ve faal idareciler çare bulamadıkları dertleri ihmal etmiyor, ısrarla üzerinde duruyor, bıkmadan yorulmadan başka cihetlerden köylünün derdine ortak olmasını biliyorlar.

Bugüne kadar köy ve köylü için yapılanlar, onları maddi sahada zaruretlerin elinde esir olmaktan kurtarmıştır. Fakat maddiyatın üstündeki kertede köylümüz geridir. Bilgi ve cehalet hususunda

eski ile mükayese etmiyorum. Çünkü eski ile mükayese yapacak zamanları çoktan geçmiş bulunuyoruz. Şimdi uzak, yakın müterakki memleketlerle kendimizi ölçerek noksanlarımızı ikmale tevessül etmemiz icabeden bir devirde bulunuyoruz. Bu sahada yapılandan ziyade söylenen çoktur. Hatta, şurada bunları yazmak için sarfettiğim zaman bir iki köylü ile konuşarak geçirseydim, şüphesiz daha çok faydalı olacaktı.

Köy ve köylü kalkınması için yapılacak işlerin başında, köylüyü köyüne bağlamak ve onu şehrin cazip çehresinden uzaklaştırmak gelir. Bu hususta alınacak tedbirlerin müessiriyeti hiç bir zaman gözden kaçırılmamalıdır. Meselâ bu tedbirler meyanında, köylüye öğretici veya eğlendirici bir iki film göstermek, temsiller yapmak her halde beklenmedik faydalar temin edecektir. Bu neşir vssıtalari özenilerek verilen konferansların kat kat fevkinde neticeler hasıl eder. Çünkü köylümüz söze pek aldırış etmez; fakat görürse inanır.

Kalkınma yolunda ekseri köycülerin sık sık tekrar ettikleri « Köy bizi bekliyor, köye gidelim. » nakaratı artık usanç vermiştir. Fiiliyata geçmek ve yüksek olsun, Lise veya Orta olsun, tahsilini bitiren ve hayata atılmak üzere bulunan bütün gençleri seferber etmek zamanı gelmiştir. Bunlar gidecekleri köylerde bir nazımın idaresinde bulunacaklar; her genç kendi ihtisası dahilinde köylüye faydalı olmak ve ona yardım etmekle hayat mektebinin ilk stajını yapmış bulunacaktır. Köyden ayrılırken ikmal edilmiş veya yarıda bırakılmış birçok eserler terk ederek gidecekler, fakat ertesi sene gelenler bırakılanları tamamlayacak, mevcutların üzerinde çalışacak; köylü ise, bütün bu hengâme içinde maddeten ve manen alabileceğini alacak; eski akideler tuhaf görülecek ve yeni bir görüşe muhakkak surette sahip olunacaktır.

Ekseriya olduğu gibi, bunlara güzel hayaller diyenler eksik olmayabilir. Fakat ortada tahakkuku imkânsız hiç bir mes'ele görülememektedir.

Köy ve köylü için bugüne kadar yapılanlar az değildir; fakat yapılması lâzım gelenler daha çoktur.

Köylümüzü daha iyi okutalım.. Onu en mükemmel alet ve en iyi tohum sahibi edelim. Ziraat usullerini daha verimli şekillere sokalım. Daha ehven şartları kredi temini imkânlarını hazırlıyalım.. Ve nihayet köylüyü köyüne bağlıyalım. Köylü köyünde gerek. O köyünde oldukça, değerlidir. Köyünde oldukça, asildir. Köyünde oldukça köylüdür ve « efendi » dir.

Köprülüye Dair [*]

Üstad İbünl — Emin Mahmud Kemal tarafından 15 Temmuz 1909 tarihli ve 18 inci sayılı Musavver Eşref gazetesinde yazılmıştır :

Devleti Osmaniyenin Ecillei hâdimini arasında bir makamı bülend ihrazeden zevatı âliyeden biri de Köprülü Mehmed paşa merhumdur.

O hâdimi meşkûrlhimmeyi, Cevdet paşa Şerefnamei vüzeranın fatihası ve mahdumu kebirî Fazıl Ahmed paşayı silsilenamei vüzeranın hâtimesi namile yad eder.

Fatiha ile hatimeyi öyle büyük bir baba ile büyük bir oğuldan ibaret adettiği için Müverrih paşa şayanı sitayıştır.

Abdurrahman Şeref Efendi hocamız (Eslâfı vüzerayı tazyik edersek..... Köprülü zade Fazıl Ahmed paşayı birinci mertebede, Köprülü Mehmed paşayı ikinci mertebede tadât edebiliriz) der.

Şu içtihad Müverrihaneye itiraz etmeğe hakkımız olmamakla beraber eslâfı vüzerayı ben tasnif etseydim, Köprülü'yü birinci mertebeye ve Fazıl mahdumlarının üst tarafına çıkarırdım.

Çünkü hidematı sairesinden kat'ı nazar Fazıl Ahmed, Fazıl Mustafa gibi iki dâhî siyasiyi devlete ihda etmesi kendisini mertebeli evvelinin saffı evvelinde bulundurabilecek hasaisi fazıladandır.

Malûm olduğu üzere o piri siyaset, erbabı marifetten değildi. Marifetten ziyade fitratının mükemmeliyetinden istifade, o suretle kendisine bir mevkii mümtaz tehiyye eden zevatı madudeden idi.

Selâmeti vatanın ancak marifetle istihsal edilebileceğini takdir ile evlâdını, vatanın küberayı Dânişpenahanı sırasına ilhak etmiş olması büyüklüğünün en büyük âsarından addolunur.

Bazı müverrihin, paşanın mesavisini mehasisine faik ve mesleki siyasetini takbihe lâayik görürler. Fakat bu, öyle bir mesele dirki hakikatını tetkik ve tâyin için hatıra kabilinden üç beş söz

[*] Bu yazıyı bize Havza Maarif Memuru Fuad Pınardag göndermiştir

söylemek kifayet etmez. Paşanın tercümei hâlini, icraatını, mehasin ve mesavi denilen ahvali, zaman ve mekânın icabatı mübremenini, ricalı asrın efkâr ve etvarını, fenni hükûmetin o devirdeki tarz ve şeklini müşîkâfane tetebbü ve tamik etmek, âdilâne bir hüküm vermek lâzım gelir.

Salâhiyyeti hüküm hasbelaciz bize varid, bu sehaif ise tetki katı dûradûra müsaid olmadığı için ihtisarı kelâm zarûridir.

Zaten maksad, bir makalei tarihiyye yazmak değildir. Köprülünün hanesine dair bir fıkra nakletmektir. (Köprülü ahfadından Ebül - Hayir Ahmed paşanın imamı Behcetî İbrahim efendi « Sü-lâlei Köprülü » unvanlı tarihinde deriki : Mehmed paşa, Rumelindeki Köprü kasabasında doğdu, zevcesi Ayşe hanım Anadoludaki Köprü kasabasında Seyyit Yusuf nam zatın kerimesi olmağla paşa ekseri evkat orada ikamet ederdi. Zevç ve zevcenin cisreyinden (iki köprüden demek) neşet etmeleri bir emri acib olup devletin seyli tûfanı ehli fesadın hengâmı tuğyanında cisri himmetlerle selâmet bulmasına tefe'ül olundu. Hatta bazı şüerayı zaman, Köprülü ensabı hakkındaki kasidelerinde böyle demişlerdir.

« Cisri sâz olmasaydı Köprülüler seyliâfetten

Ubûr etmezdi kimse menzili maksude rahatle :

Pederim Mehmed Emin paşa merhumun Amasya mutasarrıflığında bulunduğu esnada biraderimle Amasya dahilinde (Vezir köprü) denilen Köprü kasabasına gitmiştik. Köprülünün ailesi Ayşe hanım merhumenin, evvelce cemaatı gayri müslimeden birine satılan konağının yerine mektep yapılmak üzere hedmedilmekte olduğunu haber verdiler. Derhal gittik.

Esası devleti ihkâmeden o veziri muhteremin bir kısmı hedmedilen hanesine girince çileden çıktım.

Köprülü, kadirşinas bir kavim arasında zuhur etseydi elbette hanesi yıkılmazdı, Yapılırdı. En mühim mebani sırasında muhafazasına, idamei mamûriyyetine himmet edilirdi. Çarı aktarı cihandan züvvar gelir, o siyasethanei âlinin derü divarından başhyarak en âdi noktalarına kadar tetkik ederlerdi. Her noktasından sahibinin efkâr ve ahvalini istidlâl edercesine tetkikatta bulunurlardı.

Edyanı muhtelif sâlikleri meyanında ruhun ebediyetine en ziyade müslimanlar kanaat ve emvata karşı ibrazı hürmet ettikleri halde Köprülü gibi bir hâdimi vatanın hanümanını tahribe ; ruhunu tazibe rûyî rıza göstermemeleri lâzım gelirdi.

Ben, bu mülâhazatı teessür âver içinde kendimden geçtiğim bir demde delillerimizden biri (paşanın divanhanesini görünüz) dedi, bizi bir salona isaletti. Güya merhum, Salonun köşesinde oturmuş bize nazarı infial ve gazab ile bakıyordu. Kadir na şınaslığımızdan dolayı bizi teşni ediyordu,

Bu konak Köprülünün hayatında hedmedilseydi biz de onu nazarı infialine hedef olsaydık elbette bu kadar sıkılmazdık.

Ne faydaki konak, pederin Amasyaya vukuu memuriyetinden pek çok zaman evvel satılmış, istirdadına imkân kalmamış idi. Salonun kapusunda bir levha gözüme ilişti : Tahta üstüne kabartma hattı sülûsle şu beyit yazılmıştı :

Ehli irfan yeridir bunda yaraşmaz hazele

İçeru koyma meded kapunu perkit rezele

Haneyi iştira ve hedm edenlerce haizi ehemmiyet olmıyan şu levha, bana pek mühim göründü.

Evlatları gibi erbabı marifetten olmıyan Köprülünün divanhanesini ehli irfane tahsis ve hazelei cuhhale kapusunu sedetmesi kendisinin ne derecelerde takdiri marifet eylediğine şahidi âdildir.

Levhanın vücuhu şettâ ile kıymettar bir eseri nâdir olduğunu söylemekten men'i nefis edemedim. Fakat pek büyük hata ettim. Zira o levhanın vücudundan bahusus kıymetinden haberdar olmıyan eşhasın nazarı hırsını celbetmiş oldum. Yıkılan diğer kapılar üstünde de böyle levhalar varmış, kırmışlar, atmışlar. Şüphe yok ki bu levhayı da kıracaklar, atacaklardı. Ben o levhanın kıymetinden dem urunca heriflerin gözleri açıldı. Onlar da benimle hemzaban olarak medhiyeler inşad etmiye başladılar.

Her ne ise bin zâhmetle herifleri rıza ettim. Bir merdiven celb ederek üstüne çıktım. Levhayı müşkilât ile okudum. İstanbula getirdim. Kitaphanemizin üst tarafında yüksek bir yere tâlik ettim birkaç sene orada durdu. Bir aralık müzeyeye ihda etmek arzusunda bulundum. Yılan gibi giribanımıza sarılan seyyiei ihmal bu arzusunun husuluna mani oldu.

Ziyârettime gelen eviddaya bilmünasebe Köprülüden bahsettikçe levhayı de mevzuu bahs etmek bence kaide hükmüne geçmişti.

Bir gece huzzara yine levhayı anlatıyordum. Görmıyenler görmek istediler. Kitaphaneye gittik, bir de ne görelim, levhanın yerinde yerler esiyor.

Evin içini alt üst ettim. Baş vurmadığım delik deşik kalmadı, sekeni beyti günlerce istintak ettim, levhayı bulmak kabil olmadı.

İstipdat Ruhu

Celâl Hekimgil

Dede ve babalarımızdan duyduk ; Tarih kitaplarında okuduk. Eski zamanlarda haklı, haksız diye bir taksim yoktu. Verilen hediyeye göre şeriatçılar mecelleye bakıp bir hükmü karakuş çıkarırlardı.

Adalet tevzi edilirken vicdan terazisi bazan gaip olur, bazan bütün şiddetle gözüktü. Birisi mazlumun malını alarak refah ve saadet içinde yaşarken diğeri sefaletin en kuytu köşelerinde can verirdi. Başımızdan işler geçti. Harpler oldu, yeni kahramanlar yetişti. Haklı, haksız ayrıldı. Adalet tam yerine geldi.

Fakat bu istipdat ruhunun yerinde bir artık kaldı. O da « Rica » dır.

Rica etmenin lügat manası hayatta tatbik edilirken başkalaşır. Mademki takip ettiğiniz davada haklısınız gidipde ; o iş hakkında yalvarmanın manası yoktur.

Eğer hak sizin değilse, ne diye bir mazlumun hakkını sizin lehinize çevirmek için işi yapacak adama yalvarmalar, Bu olmaz sa onu tesirde koyacak ricacılar gönderiyarsunuz.

Dikkat ederseniz bir insan iş için birine rica etti mi bunların arasında gizli bir samimiyet başlıyor. İkiside kalpden birbirine daha yakın bulunuyorlar. Bunun sebebini bilirmisiniz ?

Vicdanlarını birbirine satmışlarda onun için...

Zaten mazlumun hakkını almakla vazifemizde noksanlık vardır Hem de ricaya gönderdiğiniz adamla ricanızı kabul edeni manevî bir ızdırıp içinde bırakıyorsunuz.

Bu rica kelimesi ruhumuzun derinliklerine o kadar girmiş ki ; söküp çıkartmak çok müşküldür.

Mademki daima vatan ve millet için iyiyi alarak ; kötüyü göz önünden kaldırarak çalışmak mecburiyetinde bulunuyoruz. Şu halde rica ke imesi bizim için hem azap hem de manevî bir yükür.

Cumhuriyet nesli genç arkadaşlarıma diyorumki : Gözle görülür, elle tutulabilir hale gelen şu ricayı yuvarlayarak götürüp ; denizin engin karanlıklarına bırakalım.

İyi ve Fena Karakterler

Karakterin iyiliği ruhun iyiliğinden doğar. Karakterli bir insan herkesle iyi geçinmesini bilen bir insandır. O müsamahakâr, herkes için iyi düşünen; tecrübeleri sayesinde mutedil davranan ve başkaları için hoş olmaya çalışan insandır. Onun etrafında bir neşe havası, ona sakin ve huzur içinde yaşanır. Dudaklarında daima bir tebessüm vardır. Çünkü o muamele etmesini bilir ve bilirkeni tebessümler iyi bir kalbin tezahürleridir. Fena karakterli bir insan aksine olarak onu çevreliyenlere daima bir bora işkencesi olur. Onun işkencelerine duçar olan bedbahtların rahat bir saatları yoktur. Her şeyi söz eder, hiç bir şeyden memnun olmaz, kendinden ve başkalarından şikâyet eder. Titiz, neşesizdir, kimseden fikir sormaz, kimsenin fikrini beğenmez. Ona bu beyazdır denecek olsa siyah olduğunu iddia eder. İyi dediklerinizi kötüler fena dediklerinizi, tayip ettiklerinizi meteder. En ufak mukabelenizden kızar, itiraz eder, son derece öfkelenir. Böyle bir insanla hayat daimî bir mücadele, somurtkanlık ve kavga ile geçer. Böyle bir hayat hakikî bir cehennemdir. Günde kırk defa : Allahım ne çekilmez yük, işkence dersiniz.

Ruhu kolaylıkla her günahı kabul eden
İşte böyle insandır karakteri yok denen

Bir insanda aslı karakteri tathlık ve iyiliği müsavî olmasıdır. Asla unutmayınız ki namuslu ve karakterli bir insan halin gözleri önüne serdiği vaziyetlerden ne çok memnun nede çok nefret duyan bir insan değildir.

Kızını, oğlunu evlendirmek isteyen düşünceli ebeveynler gelin olarak seçecekleri kızın, damat olarak seçecekleri bir erkeğin ilk defa zengin, güzel, zarif olmasıyla alâkadar olmazlar, her şeyden evvel iyi bir karakteri olup olmadığını sorar araştırırlar. Güzellik, zenginlik elbetteki hor bakılacak şeyler değildir. Fakat mesut etmiyen bir zenginlik güzellik neye yarar, şüphesiz fena karakterli bir kimse ile ömür çürütülemez. İyi bir karaktere varis bir genç herkes tarafından sevilir evinde husule gelecek bir tatsızlığı önler müsebbiplerinden herbirinin nabzına göre şerbet vererek fena duyguların önüne geçer, cemiyette sulhu temin eder. İyi karakter iyiliğin esasıdır ve iyilik bütün insanların her zaman kıymet verdikleri, itibar hürmet ettikleri bir fazilettir. İyilik insanın geçeceği hayat yoluna ekilen, kokulu bir çiçektir ki o yol süsler ve neşelen-dirir. İyi olunuz bahtiyar olursunuz.

Kaprisler şiddetli işkencedir biliniz
Bugün beyazı siyah yarın bir başka gören
Her gün tadı değişmek ve haksızlıkla dönmek
Kendinize ve dosta elemdir gönlünüzden siliniz.

Savoir — faire'den tercüme
F. Ruacan

OKUMAK

Savoir — Vivre' den : Tercüme

F. Ruacan

Okumak en hoş, en tatlı bir zevk, ruhumuzu süsleyen mükemmel bir vasıta bilgilere intisap, bir kelime ile malûmatı almaktır.

Eldeki bir kitap kederi bertaraf eder, mevcudiyetteki sıkıntıyı dağıtır. Diyebilirizki sıhhata uygun bir şekilde okumak faydalı, iyi aksi hali o nisbette mühlük ve havaidir. Fena kitaplar yavaş yavaş içimize süzülen, kalbimizi kötüliyen, muhayyilemizi körleştiren ruhumuzu tahrif eden bir zehir döker. Hassasiyetimiz üzerinde işliyerek ona doğrudan aykırı bir yol verirler. Onları okumaya alışan bir insan kâinatın ayıp ve fenalıklarını dahi güzel gösteren bir prizma arkasından bakıyormuş hissine kapılır. Onları okumak bedbahtlığına uğrıyan gençlerin yolu uçuruma vasil olur. Bu şekilde okumak onları hayatın hakikî meşakkatleriyle mücadele etmek yerine kararlarını bozar, garip, acip delice düşüncelere sevkeder. Zannederlerki bütün onları işgal eden hayaller hakikat olacaktır her şeyi bir iyilik kisvesine bürünmüş olarak görürler. Kitabın izah ettiği hakikatta olmıyan ruhî intibalara aldatmalara inanırlar. Bunun sonu ne olabilir ?

Hemcinslerinin acı aldanmalarına sefaletlerine onlar da duçar olurlar. Tatlı yükselme hayalleri, semahat, sadakat yerine (ki bunlar ancak o kitaptaki muhayyel kahramanda vardır) yalnız acı sukutu hayale uğrarlar. Çok zaman bir kitabın bütün tafsilatının gerçek olmadığına ona o kadar bağlanmanın manasız ve lüzumsuz olduğunu onlara anlatamayız menfi tesir benliklerine öyle derin iz hasıl etmiştir ki onları bu yoldan ancak büyük ruhî değişmeler ayırabilir. Romanlar çok kerre hayaldir heyhat, fena hayallerdir.

OKUMAK

Bunu demekle bütün muhayyile mahsulü roman ve kitapları okumamanızı tavsiye ettiğimizi zannetmeyiniz. Oh, hayır içlerinde salim, hoş ve ahlâkileri vardır onları bulup hem okumak zevkini tatmin etmeli hemde gerekli bir bilgi ile başınızı doldurmalısınız. Şimdi bana hangi imzayı taşıyan eserleri okuyalım diye sorarsanız işte size cevabım :

Ruhunuzu yükselten, vazifelerinizi sevmeyi öğreten, asil duygular aşılayan iyi ve üstün olmayı öğreten eserleri okuyunuz derim; aksine düşüncelerinizin berrak denizini dalgalandıran bulandıran çok sevdiğiniz şeylerin fenalığını bize inandırmaya çalışan, sizi mevhum bir dünyaya sürükliyen, hakiki dünyadan uzaklaştıran kitaplar fena kitaplardır onları atmalısınız. Hiç bir genç ebeveyninin gözlerinden kaçırıp yastık ve örtüler altında saklıyacağı bir kitabı okumamalıdır. Gençler şimdi bana ne okuyalım diyecek olursanız naciz tavsiyem : En muteber muharrirlerin, büyük örneklerin, yani en emin feylezofların, hakperest kalem sahiplerinin en hakikî şairlerin eserlerini okuyunuz zira onların taktir olunamıyan kıymetleri kadar faideleri vardır. Onları okumakla tabiatı yakından tanır hakikata yanaşır, hükümlerinizde emin ve reylerinizde âdil olursunuz.

Okumak ruhun gıdasıdır.

F. Ruacan

Maniler

Feridun Emin Gölönü

Mendilim dört köşeli
İçi bülbul döşeli
Gönlüm hiçte hoş değil
Senden ayrı düşeli.

Konsol üstünde hıyar
Boyu boyuma uyar
İkimizde güvercin
Ayırmağa kim kıyar

Fırın üstünde kürek
Yine ah etti yürek
Her şeylere dayandın
Buna da dayan yürek

Şu dere akma ile
Ne olur bakma ile
İnsan insanı yer mi
Bir gece yatma ile

Maniyi tekerledim
Üstünü şekerledim
Ben o yarin yolunu
Gül ile dikenledim

Giresunda kayıklar
Kızlar fındık ayıklar
İhtiyara kız vermem
Gece gündüz sayıklar

Maniciyim manici
Gerdan altında inci
Annen baban verirse
Alıcıyım alıcı

Havalar da tayyare
Selâm edin o yare
O yar benim olmazsa
Meskenim tımarhane

Tüfegim var atılmaz
Üzüm değil satılmaz
Bu uzun gecelerde
Yalnız yatılmaz

Kaşların karesine
Gül koydum aresine
Sevip sevip ayrıldık
Ne mutlu yaresine...

Bilmeceler

Mid midice burnu eğrice

Nohut

Burda atladi komşuda
yumurtladı

Kabak

Yer altında dedem sakal

Pırasa

Hırsız içerde başı dışarda

Çivi

Bir kuş vurmuşlar topsuz tüfeksiz

Onu pişirmişler otsuz ocaksız

Onu yemişler dilsiz damaksız

Dondurma

Ey fildişi fildişi dağdan domuz
indirir

Tarak

Burda attım kılıcı Halepten
çıktı ucu

Şimşek

Soktum kabardı çektim geberdi

Kahve

Elimdir başımdır

Yeşil sürdüm kırmızı çıktı

Bil bakalım nedir ?

Kına

Gökten düştü apıştı

Cümle âleme yapıştı

İsim

M A S A L :

Bir varmış, Bir Yokmuş

Yaslı nuydu, yoksa siyah saçlarına, siyah kehribar gözlerine yakıştı için miydi ? hep siyah giyiyordu.

Elinde sarı bir kâğıt vardı, gönlümden geçirdim, şeftali çiçeği rengindeki tırnaklarından, içinde tan ağartısı erimiş duru göl suları esmerliğindeki teninden başka her şeyi siyah saçları ve siyah kehribar gözleri gibi siyah olmalıydı. Duydu mu diye yüzüne bakmak için başımı kaldırırken farkına vardım, onun da başı kalkıyordu. Göz göze geldik. İçime bir ürperme doldu. Göz kapaklarım hafifçe kapanırken bakışlarının önümü dolduran şule sine vurmuş gölgesinden anladım, onun da kirpikleri kapanıyordu.

Çiçekli basmadan bir elbise giymişti. Karşısına oturdum. Üzerindeki çiçekler, içinde tan ağartısı erimiş duru göl suları tazeliğindeki teninden taravet alıyordu. Renkler oluşuyor, basmanın zemini kımıldanıyordu. Basma ipekleşmeye başladı. Omuzlarından yukarıya bakamıyordum, içimden geçirdim, baharın oluşu da böyle midir ? Duydu mu diye yüzüne bakmak için başımı kaldırırken onun da başı yavaşça kalkıyordu. Gözlerim gözlerine değdi. Şimşek çakar gibi bir şey oldu. İçim ürpermelerle doldu. Göz kapaklarım hafifçe kapanırken, gözümle kapaklarının içi arasındaki boşluk baharla doluyordu, dokunuştaki tazeliğinden anladım, göz kapaklarının içi ipekleşmeye başlayan çiçekli basma elbisesine dokunuyordu. Arkasından baktım, siyah, simsiyah saçları çiçekli basmaya değişiyordu.

Kitaplarımın tozunu siliyordum. Birdenbire önümde durdu. Karşı karşıya oturduk. Gültüyordu. Hiç kimsenin aldırış etmediğinden

bahsetti. Üzüntüyle siyah kehribar gözlerine baktım. İçime bir ateş yapıştı. Gözlerimi gözlerinden ayıramadım. Yanıyordum. İçimde bir noktada duyduğum acı perde perde vücuduma yayılıyordu. Birden derimden başlıyan bir donukluğun içime doğru tabaka tabaka indiğini duydum. Ayağa kalktı. Elini tuttum. Bir şey söyleyeceğim, dedim. Oturdu, siyah kehribar gözlerinde pırıl pırıl yanan yerlerini görüyordum, gözlerim ince alevden tellerle siyah kehribar gözlerine bağlanmıştı. Sesim çıkmadı. Kor haline getirdin, küllenmek üzere mi bırakıp gidiyorsun, diyecektim. Baş hafifçe sallandı. İçinden yanmıya mı başlamıştı? İçinde tan ağartıları erimiş duru göl suları esmerliğindeki teni perde perde kıza rıyordu. Elini avuçlarımdan çekti. Omuzuma koydu. Tamamen erimiş kül mü olmuştum ve külümü bir araya tophıyarak yeniden mi can vermişti? Birden sarsıldığımı duydum. Anladım ki elini hızla omuzumdan çekiyordu. Başını öne eğerken yüzünü kapadığı ellerinin arasından farkettim, kıp kıp kızıl kor kesilen dudaklarının ucunda mavimtırak bir damla alev titriyordu. Başını daha çok eğdi, siyah, simsiyah saçları yüzünü kapadığı ellerinin üstüne döküldü.

Gülümsüyor muydu, yoksa dudaklarının ucunda alev iz bıraktığı yeri mi kapamak istiyordu? Karşısına oturdum, düşündüm, bu alev izi böyle kalacak mı? Duydu mu diye yüzüne baktım. Siyah kehribar gözleri için için yanıyordu. Elile ağzını kapadı. Susuyorduk. Git dedim. Göz kapakları siyah kehribar gözlerinin üstüne düştü. Arkasından baktım, göğsümde, mesamelerimden içime sızmakta olan bir bahar ağırlığı vardı.

Denize baktım, sanki fecir eriyor, kırıksız, ağdalı bir mayi halinde ufuktan beriye yayılıyor yeni dökülüpte donmıya yüz tutmuş bir ayna esmerliğinde parlıyordu. Dağlara baktım, arkalarından, bir pınar gibi, aydınlık kaynıyor, tepelerden beri yamaçlara dökülüyordu. Deniz! içinde her şey meçhul oluyor. Sükutunu gördüm, mağrurdun. Enginlerinde fırtınalarla çığlıklarını gördüm. Korkunçtun. Samut kayalara saldırdığını gördüm, kahirdin. İri akşam güneşlerini, dolgun ve kabarmış bir meme ucu gibi, morarmış dukaklarının arasına alıp ihtirasla emerken mavi damarlarının kızıl yakutla dolduğunu gördüm, baygındım. Ayın sevdalı bir bakire gibi, arkasından, soluk soluğa çıktığı yüksek dağ tepelerin

den serin sularına atladığını ve uzun sırma saçlarının tel tel sahına yayıldığını gördüm. Fakat deniz, her halinle heybetlisin ve içinde her şey meçhul oluyor.

Meçhulsün Vicdan! Her şey seninle var oluyor! Sen her şey oluyorsun. Fakat son işin ateş olmaktır. Etten ve kemikten adem oğlunu yakamadığın zaman kendi kendini yakar, küle değil aleve inkılap edersin.

Pencereler kapalı, perdeler inikti. Kapıyı kapadıktan sonra bir kerre de iterek bastırdım. Düğmeyi çevirdim, patiska çarşaf, mermer badanalı divarlar kayboldu. Korktum, düğmeyi tekrar çevirdim. Patiska çarşaf, mermer badanalı divarlar duruyordu. Düğmeyi bir kaç kerre böyle çevirdim, demek bu gece ışık, düğmeyi bir çevirince aydınlık, bir çevirince karanlık yanıyordu. Yorgani çenemin altına kadar çekerken zifiri bir hışırtı oldu. Demek yalnızlığın sesi böyleydi. Dirseklerinin vaziyetinden anladım, karyolanın ayak ucuna dayanmıştı. Siyah saçları dalga dalga omuzlarına dökülmüştü. Siyah kehribar gözlerinde, gözlerimin bağlandığı alevden tellerin yeri duruyordu. Gözlerini kırpmadan bakıyordu. Dalgındı. Yorgundu ve küskün gibiydi. Yorgunluğun verdiği eziklikle gözlerim kapanmış mıydı, birden silkinerek gözlerim açılırken duydum, kirpikleri alnıma değiyordu.

Ham gümüş rengile dolu bir odadaydı. Arkadan görüyordum. Sırtında saman sarısı ipekten kısa kollu bir gecelik vardı. Bir şeylerle meşguldü. Bir aralık döndü, arkadan baktığımı görmüyordu. Siyah kehribar gözlerini göremedim. Uzun siyah kirpiklerinin duruşundan anladım, küskündü. Tekrar döndü. Sıcacık ellerile alnımı okşarken göz kapaklarım yavaşça açıldı.

Tahta perde gövsüne çıkıyordu. Sokak kıyafetile idi. Acaba kendi evleri değil miydi? Dışardan gelmiş değil, dışarı çıkar hali vardı. Bir de küçük çocuk vardı. Küçükle konuşuyordu. Bir şeyler soruyor gibiydi. Ellerim paltomun cebinde tahta perdeye yaklaşıp yaklaşıp yürüdüm. Sol omuzum hafifçe tahta perdeye değdi. Elini gövsüne kadar çıkan parmaklık kapının üstüne koydu. Telaşından anladım, hemen açıp çıkacaktı. İsmi söyleyecektim, göz göze

geldik. Yüzünde hafif bir solgunluk vardı. Siyah kehribar gözleri yorulmuş gibiydi, genişçe nefes alır gibi omuzları kabardı, siyah kehribar gözlerinin ta içindeki hareketten anladım, affetmemek kararından vaz geçiyordu. Yüzü gülümsediği zamanlardaki halini alıyordu, fakat mahzundu. Göz kapaklarım birden açıldı, silkinmiş miydim, fakat yüzümde yüzünün teması vardı.

Bir su sesi geliyordu. Başımı sağa çevirdim. Perdenin aralıklarından donuk fakat hafif bir mayi sızıyordu. Bu yalnız odada boğulacağım. Yataktan fırladım. Perdeleri kaldırdım. Göklere bitişik aydınlığa kadar uzanan hafif karanlık kütlesi, bir bardak suda zerre zerre eriyip dağılan bir şeker parçası gibi eriyor, bu lanık zerreler halinde dibe çöküyordu. Kütle gittikçe şeffaflaşıyor ağarıyor ve kesafeti azaldıkça ortalarına gömülü evlerin, ağaçların heyulaları beliriyordu. Karanlık tamamen dağılmış bardağın dibinde kalan tortu gibi yollara çökmüştü. Yağmur damlalarının sesi gittikçe inceliyordu. Gök şeffaf sesler çıkaran billurdan muhteşem bir avize gibi sallanıyordu.

Başım önümde, sitemler ederek köşeyi dönüyordum. Birdenbire karşıma çıktı. Siyah saçları ıslak, siyah kehribar gözleri ürkekti. Elini tuttum. Elleri üşümüştü. Eli avucumda kaldı. Şeftali çiçeği renginde ve yumuşaklığındaki tırnakları elime değiyordu. İçimden geçirdim, ellerini hohlayarak ısıtmak istiyorum. Duydu mu diye yüzüne bakmak için başımı kaldırırken gördüm, küçük şeffaf zerrelere dolu omuzları, genişçe nefes almış gibi kabarıyordu. Ve badem çiçeği yaprağı gibi pempeleşmiş göz kapaklarını siyah kehribar gözlerine indirdi.

A. R. O.

TALİH

Ey talih, senin de boynun bükülür,
Sen benim boynumu bükdüğün gibi.
Kadehin kırılır şarap dökülür,
Gönlümden göz yaşı dökdüğüm gibi.

Bir gün de yol verir bana şu dağlar,
Unutulur her şey geçer bu çağlar,
Tatlı üzümlerle bezenir bağlar,
Kalırsın karşımda çökdüğüm gibi.

Şadiden sen artık şefkat bekleme,
Omuzunu silkip, ne olur deme,
Bağcıvanım olur, harap bahçeme,
Çiçekler dikersen, söktüğün gibi.

Şadi Usal

SULARIN BESTESİ

Akşam.. martılar bana fısıldadı bu akşam,
Kanatlanmış periler doğacaktır bu akşam..
Nurdan bir gemi olup ay sularda gezecek
Güneş bunu kıskanıp bin bir acı sezecek
Beyaz yelken açacak suda deniz kızları,
Kızlar saracaklardır sularda yıldızları..
Kuma çakıllar atıp mermer çıkaracaklar
Kızlar hünerlerini bu akşam satacaklar.
Mehtabın ta ruhlara sinecek ışıkları,
Kızlar tutacaklardır aya sarmaşıkları,
Genç nefesler taşarak arşa yükselecektir
Kızlar beyaz ufukta onları içecektir.
Akşam, martılar bana, fısıldadı bu akşam,
Deniz, alevler gibi yanacaktır bu akşam...

Beratiye Fırat

Halkevi Haberleri

Güzel sanatlar şubesi orkestrası garp şaheserlerinden seçilmiş parçalardan müteşekkil bir konser vermiştir.

Halkevi radyosunda tanburacı Osman pehlivan, tarafından halk türkülerinden müteşekkil konserler vermiştir.

Temsil kolu tarafından Vedat Nedim Tör'ün Kör piyesi muvaffakiyetle temsil edilmiştir.

Dil Edebiyat kolu tarafından Namık Kemal'in doğumunun 100 üncü yılı münasebetile bir ihtifal yapılmıştır.

27 Birincikânun gecesi evimiz salonunda kalabalık bir dinleyici kitlesi ihtifalde hazır bulunmuş ; Lise tarih öğretmeni Emin He-kingil Namık Kemal'in yaşadığı devir, Lise türkçe öğretmeni Kadri Sungun Namık Kemal'in hayatı, Lise Müdürü ve Edebiyat öğretmeni Ziya Karamuk edebî şahsiyetin ve Vatan silistre'yi anlatmışlardır.

Spor şubesi Çırakman köyüne giderek köy gençleri arasında musabakalar tertip etmiş kazananlara mükâfatlar dağıtmıştır.

Atatürk koşusuna Halkevinden 22 atlet iştirâk etmiş birinciliği 10 dakika 35 saniyede Halkevinden Mehmet Güler almıştır. Kazananlara kupa ve madayalar verilmiştir.

Ay içinde yapılan tasarruf haftasına Halkevi geniş mikyasta iştirak etmiş, Hoparlörlerle hergün neşriyat yapıldığı gibi salon-da da Osman Cudi Gürsoy, Saffet İrtenk ve Cemal Gelişen tara-fından konferanslar verilmiştir.

Halkevinin bütün şubeleri faaliyetlerine muntazaman devam etmişlerdir.

C. H. P.
SAMSUN HALKEVİ
Neşriyatından

KÂZIM DİLCİMEN

Canik Beyleri

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ

CANİK : Giresun, Ordu, Samsun vilâyetleriyle Amasya ve Tokad vilâyetlerinin bir kısmını ifade eder.

CANİK BEYLERİNDEN ÖNCE :

En eski zamanlardan itibaren Osmanlı imparatorluğu idaresinin istikrar ettiği devre kadar geçen Canik mın-takasının tarihî vukuatı.

GİRESUN - ORDU BEYLERİ :

Hacı Emir (Erzamir) ve Süleyman bey.

NIKSAR - ÇARŞAMBA BEYLERİ :

Emir Doğancık, Tacettin Caniti, Alp arslan oğlu Hasan bey ve başkaları.

LÂDİK - SAMSUN BEYLERİ :

Cüneyit bey, Aleksandır Şişman, Bicar oğlu Hamza bey, Yürgüç Paşa v. b.

KÖPRÜ - HAVZA BEYLERİ :

Taşan oğulları, Haydar bey.

BAFRA BEYLERİ :

Kavya veya Farya mıntakası; İmadettin Hamza bey, Mirza zade Hasan bey v. b.

Satış ve tevzi mahalli : Samsun Halk kütüphanesi
ve Mektepliler pazarı

S A M S U N

50 Kuruş

İÇİNDEKİLER

Namık Kemal'in Yaşadığı Devir	Emin Hekimgil	2
Köy ve Köylü Kalkınması	Vefik Altuğ	6
Köprülüye Dair	Fuad Pınardag	9
İstipdat Ruhü	Celâl Hekimgil	12
İyi ve Fena Karakterler	F. Ruacan	13
Okumak	F. Ruacan	14
Maniler	Feridun Gölönü	16
Bilmceler	Feridun Gölönü	16
Bir Varmış, Bir Yokmuş	A. R. O.	17
Talih [Şiir]	Şadi Usal	21
Suların Bestesi [Şiir]	Beratiye Fırat	21
Halkevi Haberleri	Dergi	

İmtiyaz sahibi : Osman Cudi Gürsoy
Samsun Halkevi Reisi

Neşriyat müdürü : Ziya Karamuk

Müracaatlar : Samsun Halkevi

19 Mayıs Mecmuası adresine yapılmalıdır

10 Kuruş

Vilâyet M. - Samsun

Halkevleri Dergileri

Halkevinin adı	DERGİNİN ADI	Kaç günde bir çıktığı
Ankara	Ülkü	Aylık
Adana	Görüşler	»
Afyon	Taşpınar	»
Amasya	Yeşil Irmak	»
Antalya	Türk Akdeniz	İki aylık
Artvin	Çoruh	İki ayda bir
Bafra	Altın Yaprak	Aylık
Balıkesir	Kaynak	»
Bursa	Uludağ	Üç ayda bir
Burdur	Burdur	Aylık
Denizli	İnanç	»
Diyarbakır	Karacadağ	»
Elâzığ	Altan	»
Eminönü	Yeni Türk	»
Eminönü	Halk Bilgisi Haberleri	İki ayda bir
Eskişehir	Halkevi	»
Gireson	Aksu	»
Isparta	Un	»
İzmir	Fikirler	15 Günlük
Kayseri	Erciyes	İki ayda bir
Kars	Doğuş	Aylık
Konya	Konya	»
Manisa	Gediz	»
Mersin	İçel	»
Merzifon	Taşan	»
Milâs	Yeni Milâs	»
Muğla	Muğla	»
Niğde	Akpınar	»
Niksar	Ülker	»
Samsun	19 Mayıs	»
Sinop	Dıranaz	»
Sivas	4 Eylül	»
Trabzon	İnan	»
Yozgat	Bozok	Onbeş günde bir
Zonguldak	Kara Elmas	Üç ayda bir

Bu Dergileri Okuyunuz.